

မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ကိုလိုနီစနစ်၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

(ကိုချင်း)

ကိုလိုနီစနစ်ဆိုသည်မှာ **control by one power over a dependent area or people** (လွတ်လပ်သောနယ်မြေ သို့မဟုတ် လူများအပေါ် အာဏာတစ်ခုက ထိန်းချုပ်ခြင်း) ဟု အဓိပ္ပါယ် ဖွင့်ဆိုကြပါသည်။ သမိုင်းအရ ရှေးဂရိ၊ ရှေးရောမ၊ ရှေးအီဂျစ်ခေတ်ကတည်းက စခဲ့ကြသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ၁၈ ရာစုတွင် ဥရောပတိုက်၌ စက်မှုတော်လှန်ရေးစတင်ခဲ့ပြီး စက်မှုလက်မှု စတင်ထွန်းကားသည့်အချိန်တွင် ထွက်ကုန်ပစ္စည်းများသည် သုံးစွဲအားထက် ပိုမို ထုတ်လုပ်လျက် ရှိရာ ဈေးကွက်ရှာရန်လိုလာခြင်း၊ ကုန်ပစ္စည်းများပြုလုပ်ရန် ကုန်ကြမ်းများလို လာခြင်းတို့ကြောင့် နယ်ချဲ့ရန် အကြောင်းပေါ်ပေါက်ခဲ့ပါ သည်။ ကုန်ပစ္စည်းအများဆုံးထုတ် လုပ်နိုင်ပြီး အင်အားနှင့် ပြည့်စုံသည့် ဥရောပနိုင်ငံတို့သည် နယ်မြေသစ်၊ ဒေသသစ်များကို ပိုင်ဆိုင်ရန် ပိုမိုကြိုးစားလာကြ ပါသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံဘက်တွင် ခြေကုပ်မိနေပြီဖြစ်သော နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့သည် မြန်မာတို့၏ အင်အားကို အစဉ်တစိုက် စောင့်ကြည့်၍ နယ်ချဲ့ရန် စိုင်းပြင်းလျက်ရှိကြပြီး စီးပွားရေးနယ်ချဲ့ရန် ကြိုးစားရင်းဖြင့် မြန်မာတို့နှင့် သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် စစ်ပြုခဲ့ကြပါသည်။

ပထမ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ စစ်ပွဲ (၁၈၂၄-၁၈၂၆) ကို ဗြိတိသျှတို့စစ်နိုင်ခဲ့ပြီး စစ်ပြေငြိမ်းရေး ရန္တပိုစာချုပ် ချုပ်ဆိုခြင်းဖြင့် မြန်မာတို့၏ အာသံ၊ မဏိပူရနှင့် ရခိုင်ဒေသများကို လက်လွှတ် ဆုံးရှုံးခဲ့ရပါ သည်။

၁၈၅၂ ခုနှစ်တွင် လော့ဒ် ဒါလ်ဟိုဆီ သည် ရှေးကချုပ်ဆိုခဲ့သော စာချုပ်နှင့် ဆက်နွယ် သည့် အသေးအမွှားအချက်အလက်များကို အကြောင်းပြု၍ ရေတပ်နှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင် တိုက်ခိုက်ရန် လှုံ့ဆော်ခဲ့ပြီး ၁၈၅၂ ခုနှစ်တွင် ဒုတိယ အင်္ဂလိပ်-မြန်မာ စစ်ပွဲ ဖြစ်ပွားခဲ့ကာ အောက်မြန်မာနိုင်ငံဟု ပြန်လည်အမည်ပေးခေါ်ဆိုသော ပဲခူးဒေသကို သိမ်းပိုက်ခြင်းဖြင့် အဆုံး သတ်ခဲ့ပါ သည်။

နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့သည် ဧရာဝတီမြစ်တွင် ကုန်စည်ကူးသန်းသယ်ယူပို့ဆောင်ရင်းဖြင့် စီးပွားဖြစ်လာကြပြီး ဧရာဝတီမြစ်ရေလမ်းကြောင်းကြီး တစ်ခုလုံးကို ပိုင်စိုး၍ တရုတ်ပြည်

မှတ်စု။ *ဤဆောင်းပါးသည် ဗလာဒီဗော့စတော့ခ်မြို့၌ ကျင်းပသည့် Far Eastern Economic Forum တွင် ကျင်းပသည့် “Colonialism in the East and Its Impact on the Modern World” Conference ၌ ပညာရှင်များ ဆွေးနွေးခဲ့ သည့် အချက်အလက်များကို အခြေခံရေးသားပါသည်။ (စာရေးသူ)*

ဈေးကွက်ကို ချဲ့ထွင်ရန် “ရွှေအိပ်မက်” ကို ကြံစည်အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့ကြပြီး အထက် မြန်မာပြည်ကို သိမ်းပိုက်မည့် တတိယအင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ပွဲကို ရေကြောင်းစစ်ပွဲ အဖြစ် ဖန်တီးခဲ့ကြပါသည်။

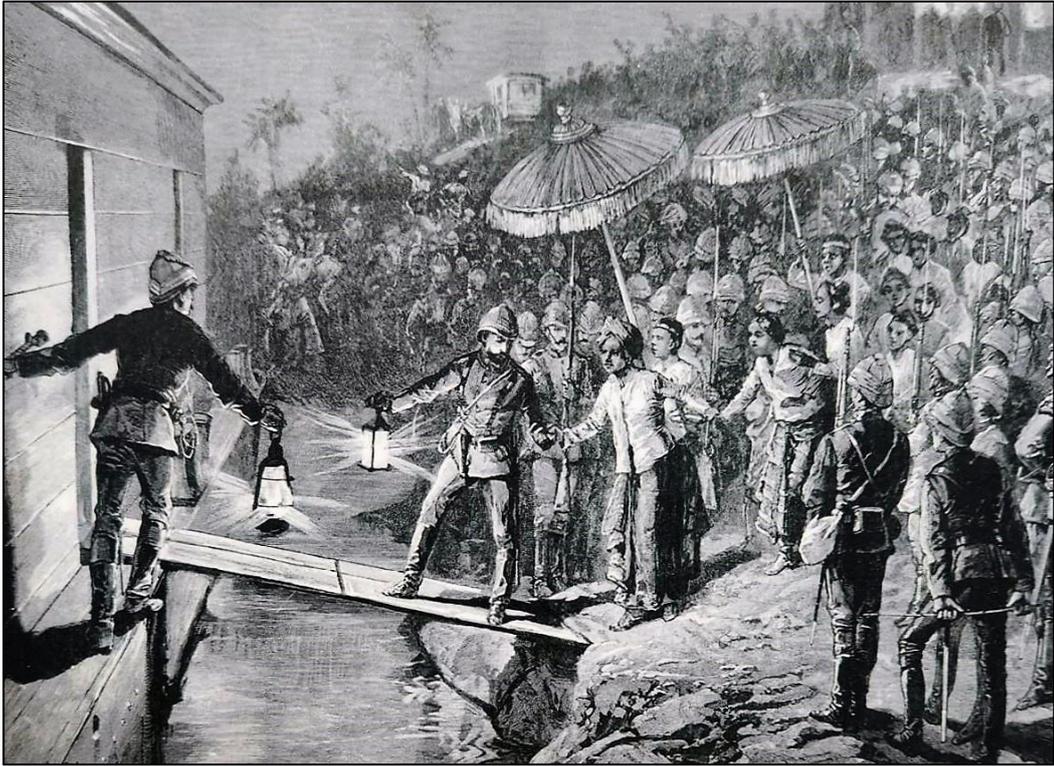
၁၈၈၅ ခုနှစ် တတိယအင်္ဂလိပ်-မြန်မာစစ်ပွဲအပြီးတွင် မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံး အင်္ဂလိပ် လက်အောက်သို့ ရောက်ရှိခဲ့ရပြီး ခရစ်နှစ် ၁၈၈၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၉ ရက် ၊ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၄၇ ခုနှစ် တန်ဆောင်မုန်း လပြည့်ကျော် ၈ ရက် တွင် မြန်မာတို့၏ အရှင်နှစ်ပါး သီပေါမင်းနှင့် စုဖုရားလတ်တို့အား မန္တလေး ရတနာပုံနေပြည်တော်မှ သူရိယသုံးထပ်မီးသင်္ဘောကြီးဖြင့် ဖမ်းဆီး ခေါ်ဆောင်သွားပြီး အရှင်နှစ်ပါး ပါတော်မူခဲ့ကြကာ မြန်မာတို့ ထီးသုဉ်းနန်းသုဉ်း ဖြစ်ခဲ့ရပါသည်။

ဆီးဘန်းနီ ဆရာတော်၏ “သေသော်မှတည့် ဩော်ကောင်း၏” ကဗျာသည် ပါတော်မူခြင်း ကြောင့် မြန်မာလူမျိုးတို့ကို သူ့ကျွန်ဖြစ်ခြင်းထက် သေခြင်းကမြတ်သည်ဟု ဇာတိမာန်စိတ်၊ မျိုးချစ်စိတ်၊ သူ့ကျွန်မခံလိုစိတ်များဖြစ်ရန် ဆုံးမခဲ့ခြင်းဟု နားလည်ရပါသည်။ ဤနေ့ရောက် တိုင်း အောက်ပါကဗျာကို ပြန်လည်ရွတ်ဆိုနေမိပါသည်-

ထီးသုဉ်း နန်းသုဉ်း၊
မြို့သုဉ်းသုည၊ သုဉ်းသုံးဝဖြင့်၊
သုဉ်းရပြန်လစ်၊ သုညခေတ်ဝယ်၊
ဖြစ်လာရလေ၊ တို့တတွေသည်၊
သေသော်မှတည့် ဩော်ကောင်း၏။.....

အလားတူ ညောင်ကန်ဆရာတော်၏ “ပညာသည်သာ အခရာ” မြန်မာတို့ ကံ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယ ချို့သည့်အပြင် “ပျက်ကိန်းကျကာ၊ သုတပညာ အရှင်းကွာ” သည့်အတွက် သူ့ကျွန်ဘဝ ရောက်ရကြောင်း ထောက်ပြသည့်အချက်ကို အကြိုက်ဆုံးဖြစ်ပါသည်။

ယခုအခါ ၁၃၈ နှစ် ပြည့်ပြီဖြစ်သော်လည်း ကိုလိုနီစနစ်၏ အကျိုးဆက်များ ခံစားနေရဆဲ ဖြစ်ပါသည်။ ဒီနှစ်ပတ်လည်နေ့တွင် ဆွေစဉ်မျိုးဆက် ခံစားနေရသည့် အမွေဆိုးများကို ပြန်ပြောင်းစဉ်းစားနေမိပါသည်။ ယနေ့ဖြစ်ပျက်နေသည့် နိုင်ငံတော်တည်ငြိမ်အေးချမ်းရေးကို အနှောက်အယှက် ဖြစ်စေသည့် အကြောင်းတရားများ၏ မြစ်ဖျားခံရာ အမွေဆိုးကြီး ဖြစ်နေသည် ကို သဘောပေါက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

၁၈၈၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ(၂၉)ရက်နေ့ သီပေါမင်းပါတော်မှုပုံ(မန္တလေးဂေါဝိန်ဆိပ်ကမ်း)

မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ကိုလိုနီစနစ်၏ သက်ရောက်မှုများ

ကိုလိုနီစနစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် သိသာထင်ရှားပြီး ရေရှည်တည်တံ့သည့် သက်ရောက်မှုရှိခဲ့ပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၈၂၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၈ ခုနှစ်အတွင်း ဗြိတိသျှကိုလိုနီလက်အောက်သို့ နှစ်ပေါင်း (၁၂၄) နှစ် ကျရောက်ခဲ့ပြီး ကိုလိုနီပြုသည့်ကာလသည် တိုင်းပြည်၏ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ လူမှုရေး၊ ယဉ်ကျေးမှု တို့အပေါ် များစွာသက်ရောက်မှုရှိခဲ့ပါသည်။ ဤသက် ရောက်မှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးအခင်းအကျင်းကို ပုံစံ အမျိုးမျိုးဖြင့် ဆက်လက်ပုံဖော်နေပါသည်။

၁။ နိုင်ငံရေးအရ အကွဲကွဲအပြားပြားဖြစ်ခြင်း။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီခေတ် မတိုင်မီက ပေါင်းစည်းထားသောနိုင်ငံ မဟုတ်ခဲ့ပါ။ ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးသည် နိုင်ငံတွင်း မိရိုးဖလာအုပ်ချုပ်ရေးဖွဲ့စည်းပုံများကို ပြောင်းလဲစေသည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်အုပ်ချုပ်မှုစနစ်ကို ချမှတ်ခဲ့သည်။ ဤသို့ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုဖြင့် အုပ်ချုပ်ခြင်းသည် နောက်ပိုင်းတွင် နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုများ နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်းတွင်လည်း ပဋိပက္ခများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။

၂။ စီးပွားရေး အမြတ်ထုတ်ခြင်း။ ဗြိတိသျှသည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ သဘာဝသယံဇာတများ အထူးသဖြင့် ကြွယ်ဝသော ကျွန်းသစ်တောများ၊ ဓာတ်သတ္တုများနှင့် စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်များကို အသုံးချခဲ့ပါသည်။ စီးပွားရေးအရ အမြတ်ထုတ်ခြင်းကြောင့် သယံဇာတကုန်ခမ်းခြင်းနှင့် စီးပွားရေးမညီမျှမှု၏ ဆိုးမွေများကို ချန်ထားခဲ့ပါသည်။

၃။ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အပြောင်းအလဲများ။ ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်မှုသည် မြန်မာ နိုင်ငံတွင် လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှု အပြောင်းအလဲများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။ အနောက်တိုင်း ပညာရေးနှင့် ခရစ်ယာန်သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ ပျံ့နှံ့လာခြင်းကြောင့် ဘာသာရေးနှင့် ယဉ်ကျေး မှု အလေ့အထများ ပြောင်းလဲလာခဲ့သည်။ ကိုလိုနီခေတ် အုပ်ချုပ်ရေးသည် အချို့သော လူမျိုးစု များကို အခြားသောလူမျိုးစုများထက် မျက်နှာသာပေးကာ ခွဲခြားအုပ်ချုပ်ခဲ့သဖြင့် ယနေ့အထိ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသော လူမျိုးရေးတင်းမာမှုများကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပါသည်။

၄။ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး။ ဗြိတိသျှတို့သည် ရထားလမ်းနှင့် ဆိပ်ကမ်းများကဲ့သို့သော အခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများတွင် ရင်းနှီးမြုပ်နှံထား သော်လည်း ၎င်းတို့သည် အဓိကအားဖြင့် ကိုလိုနီခေတ် အုပ်ချုပ်မှုနှင့် အရင်းအမြစ်များ ထုတ်ယူ ခြင်းအတွက်သာ အကျိုးရှိစေပါသည်။

၅။ ဘာသာစကားနှင့် ပညာရေး။ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက်ပိုင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ အခြေခံပညာရေး ကျောင်းများတွင် အင်္ဂလိပ်စာကို သင်ကြားပို့ချသည့် ကြားခံအဖြစ် မြှင့်တင်ခဲ့ပြီး မြန်မာဘာသာ စကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကို ဘေးဖယ်ထားခဲ့ပါသည်။ ဤဘာသာဗေဒအမွေအနှစ်သည် မြန်မာ့ ပညာရေးစနစ်နှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအပေါ် ဆက်လက် လွှမ်းမိုးနေပါသည်။

၆။ ခွဲခြားအုပ်ချုပ်ခြင်း၏ အမွေအနှစ်။ ဗြိတိသျှတို့၏ ထိန်းသိမ်းချုပ်ကိုင်မှုသည် လူမျိုးရေး နှင့် ဘာသာရေး ကွဲပြားမှုများကို အသုံးပြုကာ သွေးခွဲအုပ်ချုပ်မှု နည်းဗျူဟာကို အသုံးပြုခဲ့သည်။ ဤနည်းပရိယာယ်သည် မြန်မာနိုင်ငံတည်ငြိမ်ရေးကို ဆက်လက်စိန်ခေါ်နေသည့် လူမျိုးရေးနှင့် ဘာသာရေး တင်းမာမှုများ၏ မျိုးစေ့များအဖြစ် ကြံချခဲ့ပါသည်။

၇။ နိုင်ငံရေးသတိရှိမှု။ ကိုလိုနီစနစ်၏ အတွေ့အကြုံများသည် မြန်မာ့နိုင်ငံရေး ပုံဖော်ရာ တွင် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့သည်။ ဗြိတိသျှအုပ်ချုပ်မှုမှ လွတ်လပ်ရေး ကြိုးပမ်းမှုသည် မြန်မာ့နိုင်ငံရေး အခင်းအကျင်းတွင် ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းကဲ့သို့ အမျိုးသားရေး ခေါင်းဆောင်များ ပေါ်ထွန်းလာခဲ့ပါ သည်။

၈။ အာဏာရှင်စနစ်၏ အမွေအနှစ်။ ဗြိတိသျှကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးသည် မြန်မာနိုင်ငံ လွတ် လပ်ရေးရပြီးနောက် အစိုးရများ ဆက်လက်ကျင့်သုံးခဲ့သည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုနှင့် အာဏာရှင် အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်၏ နောက်တွင် ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ဤစနစ်သည် နိုင်ငံအတွင်း နိုင်ငံရေး မတည် ငြိမ်မှုများကို အထောက်အကူ ဖြစ်စေသည်။

၉။ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးမှု။ ကိုလိုနီခေတ်စီးပွားရေးမူဝါဒများသည် လူ့အနည်းငယ်၏ လက်ထဲသို့ ကြွယ်ဝမှုနှင့် အာဏာများ စုစည်းဦးတည်သွားလေ့ရှိပြီး မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးနှင့် အရင်းအမြစ် များ ခွဲဝေမှုကို ဆက်လက်ထိခိုက်စေသည့် ပုံစံတစ်ခုဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ၏ သမိုင်းသည် ရှုပ်ထွေးပြီး ကိုလိုနီအမွေအနှစ်သည် ခေတ်မီသော လမ်းကြောင်းကို ပုံဖော်ခဲ့သော များစွာသောအကြောင်းရင်းများထဲမှ တစ်ခုသာ ဖြစ်ကြောင်း သတိပြုရန် အရေးကြီးပါသည်။ ကိုလိုနီစနစ်၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများသည် နိုင်ငံ၏ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေးများတွင် ဆက်လက်လှုပ်ခတ်မှုများရှိနေပြီး ရှုပ်ထွေးပြီး စိန်ခေါ်မှုရှိသော အခင်းအကျင်းကို ဖန်တီးရန် အခြားသောသမိုင်းဆိုင်ရာများ၊ ခေတ်ပြိုင်အချက်များနှင့် အပြန်အလှန် တုံ့ပြန်လေ့ရှိပါ သည်။

မြန်မာ့စီးပွားရေးအပေါ် ကိုလိုနီစနစ်၏ သက်ရောက်မှုများ

ကိုလိုနီစနစ်သည် မြန်မာ့စီးပွားရေးအပေါ်တွင် သိသိသာသာတည်တံ့နေပါသည်။ ၁၈၂၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၈ ခုနှစ်အထိ ကြာမြင့်ခဲ့သော ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်မှုကာလအတွင်း မြန်မာ့စီးပွားရေးအသွင်သဏ္ဍာန်သည် ယနေ့နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအခြေအနေကို ဆက်လက်လွှမ်းမိုးနေသည့် နည်းလမ်းများဖြင့် အသွင်ပြောင်းခဲ့သည်။ အောက်ပါတို့မှာ မြန်မာ့စီးပွားရေးအပေါ် ကိုလိုနီ နယ်ချဲ့စနစ်၏ အဓိက သက်ရောက်မှုအချို့ဖြစ်ပါသည်-

၁။ သယံဇာတ ထုတ်ယူခြင်း။ ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးသည် ကျွန်းသစ်၊ ဓာတ်သတ္တုနှင့် စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်များ အပါအဝင် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ကြွယ်ဝသော သဘာဝသယံဇာတများကို အသုံးချခဲ့သည်။ အဆိုပါ အရင်းအမြစ်များကို ကိုလိုနီအာဏာ၏ အကျိုးစီးပွားအတွက် အဓိက ထုတ်ယူခဲ့ပြီး အရင်းအမြစ်များ ယုတ်လျော့မှုနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ပျက်စီးယိုယွင်းမှုတို့ကို ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ သယံဇာတထုတ်ယူမှုသည် ဗြိတိသျှတို့အတွက် ဝင်ငွေများ ထုတ်ပေးနေသော်လည်း ဒေသခံလူထုကို ဆင်းရဲမွဲတေစေခဲ့ပါသည်။

၂။ ပို့ကုန်ကို ဦးတည်သော စီးပွားရေး။ ကိုလိုနီ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် မြန်မာ့စီးပွားရေးသည် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်သို့ ဆန်၊ ကျွန်းနှင့် ဓာတ်သတ္တုများကဲ့သို့သော အဓိက ကုန်ပစ္စည်းများ တင်ပို့ခြင်းအပေါ် ကြီးမားစွာမှီခိုလာခဲ့သည်။ ပို့ကုန်ဦးတည်သော မြန်မာ့စီးပွားရေးဖွဲ့စည်းပုံသည် နိုင်ငံတကာ ကုန်ပစ္စည်းဈေးနှုန်းများ အတက်အကျပေါ်လိုက်ပြီး ပြောင်းလဲနေသဖြင့် အားနည်းစေခဲ့ပါသည်။

၃။ မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်နှင့် မြေယာအသုံးပြုမှု။ ဗြိတိသျှတို့သည် မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့်ပုံစံများကို ပြောင်းလဲစေသော မြေယာပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို မိတ်ဆက်ပေးခဲ့ပါသည်။ မိရိုးဖလာ မြေယာပိုင်ဆိုင်သူ အများအပြားသည် ၎င်းတို့၏ မြေယာများကို ဆုံးရှုံးခဲ့ကြပြီး နိုင်ငံခြားသားများက ကြီးမားသော မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုများ ဖြစ်ပေါ်လာကြပါသည်။ မြေယာပိုင်ဆိုင်ခွင့် ပမာဏသည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် စီးပွားရေးမညီမျှမှုနှင့် လူမှုရေးတင်းမာမှုများ၏ အရင်းအမြစ်အဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေပါသည်။

၄။ အခြေခံအဆောက်အဦများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး။ ဗြိတိသျှတို့သည် အရင်းအမြစ်များ ထုတ်ယူရာတွင် လွယ်ကူချောမွေ့စေရန် အဓိကအားဖြင့် မီးရထားနှင့် ဆိပ်ကမ်းများကဲ့သို့သော အခြေခံအဆောက်အဦဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများကို ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့သည်။ ကိုလိုနီခေတ် အုပ်ချုပ်ရေး ကို အကျိုးပြုသည့် ဤအခြေခံအဆောက်အဦစီမံကိန်းများသည် ပိုမိုကောင်းမွန်သော လမ်းပန်း ဆက်သွယ်ရေး ကွန်ရက်များအပါအဝင် အပြုသဘောဆောင်သော စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အကျိုး သက်ရောက်မှုများလည်း ရှိခဲ့ပါသည်။

၅။ အခွန်နှင့် အမြတ်တော်ခွန်ကောက်ခံခြင်း။ ဗြိတိသျှသည် ဒေသခံလူထုကို ကြီးစွာသော ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးဖြစ်စေသည့် အခွန်စနစ်တစ်ခုကို မိတ်ဆက်ပေးခဲ့ပြီး မြန်မာအများအပြားအတွက် စီးပွားရေးအခက်အခဲများ ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ ဤစနစ်သည် ကိုလိုနီခေတ်အုပ်ချုပ်မှုနှင့် သယံဇာတ ထုတ်ယူမှုကို ငွေကြေးထောက်ပံ့ရန် ရေးဆွဲထားပါသည်။

၆။ ဝင်ငွေရှာဖွေခြင်းနှင့် ငွေရေးကြေးရေးစနစ်။ ကိုလိုနီခေတ်အုပ်ချုပ်မှုသည် ခေတ်မီ ငွေကြေးစနစ်နှင့် ဘဏ္ဍာရေးအဖွဲ့အစည်းများကို မိတ်ဆက်ပေးခဲ့ပါသည်။ ယင်းက ကုန်သွယ်မှု နှင့် စီးပွားရေး အပြန်အလှန်ချိတ်ဆက်မှုကို ချောမွေ့စေပြီး ၎င်းသည် စီးပွားရေး၏ ဝင်ငွေရှာဖွေ ခြင်းကို အထောက်အကူဖြစ်စေ၍ မိရိုးဖလာ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာ အလေ့အထများ ကို အနှောင့်အယှက်ဖြစ်စေပါသည်။

၇။ စက်မှုထွန်းကားရေးနှင့် အလုပ်သမား အလေ့အထများ။ ဗြိတိသျှတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဒေသအချို့ဖြစ်သည့် အထူးသဖြင့် တောင်ပိုင်းတွင် စက်မှုထွန်းကားရေးကို မြှင့်တင်ခဲ့သည်။ ယင်းကြောင့် ကျေးလက်ဒေသများမှ အလုပ်သမားများကို မြို့ပြနှင့် စက်မှုဇုန်များသို့ ရွှေ့ပြောင်း စေကာ မြို့ပြအသွင်ကူးပြောင်းမှုနှင့် လုပ်သားဈေးကွက်များကို ပုံဖော်ပေးခဲ့ပါသည်။

၈။ စီးပွားရေး မှီခိုမှု။ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်စဉ်ကာလက မြန်မာ့စီးပွားရေး အသွင်သဏ္ဍာန်သည် ပြင်ပဈေးကွက်များနှင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအပေါ် မှီခိုလာခဲ့သည်။ ပြင်ပအင်အားစုများ အပေါ် မှီခိုအားထားမှုသည် နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးအပေါ် အားနည်းချက်များ သက်ရောက်မှု ရှည်ကြာ ခဲ့ပါသည်။

၉။ စီးပွားရေးမညီမျှမှု၏ အမွေအနှစ်။ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်စဉ်အတွင်း ကျင့်သုံးခဲ့သော စီးပွားရေး မူဝါဒများသည် ဓနဥစ္စာနှင့် ဝင်ငွေခွဲဝေမှုတွင် သိသာထင်ရှားသော ကွာဟမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့ပြီး အချို့သော တိုင်းရင်းသားအုပ်စုများနှင့် ဒေသများသည် အခြားအုပ်စု၊ ဒေသများထက် ပိုမိုအကျိုး ဖြစ်ထွန်းစေခဲ့ပါသည်။ ဤမတူညီမှုများသည် ခေတ်ပြိုင်မြန်မာနိုင်ငံတွင် ရှိနေသေးပါသည်။

မြန်မာ့စီးပွားရေးသည် သမိုင်း၊ နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေးအချက်များ အပြန်အလှန်ဆက်စပ် မှုဖြင့် ပုံဖော်ထားသည်ကို သတိပြုရန် အရေးကြီးပါသည်။ ကိုလိုနီစနစ်သည် နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုကို လွှမ်းမိုးခဲ့သော အချက်များထဲမှ အချက်တစ်ချက်ဖြစ်သည်။ ယနေ့ မြန်မာ

နိုင်ငံ ရင်ဆိုင်နေရသော စီးပွားရေးစိန်ခေါ်မှုများနှင့် အခွင့်အလမ်းများသည် သမိုင်းဝင် အမွေအနှစ်များ၊ နိုင်ငံရေးဆုံးဖြတ်ချက်များနှင့် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးအင်အားစုများ ပေါင်းစပ်မှု၏ ရလဒ်ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာ့စက်မှုလုပ်ငန်းအပေါ် ကိုလိုနီနယ်ချဲ့ဝါဒ၏ သက်ရောက်မှုများ

ကိုလိုနီစနစ်သည် မြန်မာနိုင်ငံ၏ စက်မှုထွန်းကားမှုအပေါ် သိသိသာသာ သက်ရောက်မှုရှိခဲ့ပါသည်။ ၁၈၂၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၈ ခုနှစ်အထိ ကြာမြင့်ခဲ့သော ဗြိတိသျှကိုလိုနီ အုပ်ချုပ်မှုအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ၏ စီးပွားရေးသည် စက်မှုထွန်းကားရေးကို ထိခိုက်စေသည့် နည်းလမ်းများစွာဖြင့် ပြောင်းလဲခဲ့ပါသည်။

၁။ သယံဇာတထုတ်ယူရေး အာရုံစူးစိုက်မှု။ ဗြိတိသျှ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးသည် ကျွန်းသစ်၊ ဓာတ်သတ္တုနှင့် စိုက်ပျိုးရေးထွက်ကုန်များ ကဲ့သို့သော မြန်မာ့သဘာဝသယံဇာတများ ထုတ်ယူခြင်းကို အဓိက အာရုံစိုက်ခဲ့သည်။ သယံဇာတဖြင့် မောင်းနှင်သော စီးပွားရေးပုံစံသည် စက်မှုကဏ္ဍဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို ဦးစားမပေးခဲ့ပါ။ ယင်းအစား ကုန်ကြမ်းထုတ်ယူခြင်းနှင့် တင်ပို့ခြင်း စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကိုသာ အာရုံစူးစိုက်မှုဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။

၂။ အကန့်အသတ်ဖြင့် စက်မှုထွန်းကားခြင်း။ ရန်ကုန်နှင့် မန္တလေးကဲ့သို့ မြို့ပြဒေသအချို့တွင် စက်မှုထွန်းကားရေး မြှင့်တင်ရန် ကြိုးပမ်းမှုအချို့ ရှိခဲ့သော်လည်း အဆိုပါစီမံချက်များသည် ကိုလိုနီခေတ်အုပ်ချုပ်မှု၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းဖြစ်ပြီး သယံဇာတထုတ်ယူမှုကို ပံ့ပိုးပေးသည့် ဝန်းကျင်တွင် အဓိကထားလုပ်ဆောင်လေ့ရှိပါသည်။ အခြေခံစက်မှုဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို တွန်းအားပေးသည့် စက်မှုလုပ်ငန်းများ တည်ထောင်ပေးရမည့်အစား အထည်အလိပ်၊ သတ္တုတူးဖော်ရေးနှင့် လယ်ယာထွက်ကုန်များ ပြုပြင်ထုတ်လုပ်ခြင်းကဲ့သို့သော ကိုလိုနီခေတ်အကျိုးစီးပွားကို ဖော်ဆောင်သည့် စက်မှုလုပ်ငန်းများကိုသာ တည်ထောင်ခဲ့ပါသည်။

၃။ အလုပ်သမားတိုးတက်ပြောင်းလဲမှု။ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်စဉ်အတွင်း စက်မှုအသွင်ကူးပြောင်းရေး ကြိုးပမ်းမှုများသည် ကျေးလက်ဒေသများမှ အလုပ်သမားများကို မြို့ပြနှင့် စက်မှုဇုန်များသို့ ရွှေ့ပြောင်းစေခဲ့ပါသည်။ လူများသည် မိရိုးဖလာ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း စိုက်ပျိုးရေးမှ ဝေးကွာသော စက်ရုံများနှင့် အခြားစက်မှုလုပ်ငန်းများတွင် လုပ်အားခအရ ပြောင်းရွှေ့လာခြင်းကြောင့် မြို့ပြအသွင်ကူးပြောင်းမှု ခေတ်ရေစီးကြောင်းနှင့် အလုပ်သမားဆိုင်ရာ အလေ့အထများ ပြောင်းလဲလာမှုတို့ကို ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။

၄။ အခြေခံအဆောက်အအုံ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး။ ဗြိတိသျှတို့သည် ပို့ကုန်ကုန်ကြမ်းများ အပါအဝင် ကုန်ပစ္စည်းများ သယ်ယူပို့ဆောင်ရာတွင် လွယ်ကူချောမွေ့စေရန် ရထားလမ်းနှင့် ဆိပ်ကမ်းများ အပါအဝင် အခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ စီမံကိန်းများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့သည်။ ဤအခြေခံအဆောက်အအုံများ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်မှုသည် ကုန်စည်နှင့် လူများ သွားလာမှုအပေါ်

အပြုသဘောဆောင်သော အကျိုးသက်ရောက်မှုများရှိခဲ့သော်လည်း ၎င်းတို့သည် ပိုမိုကျယ်ပြန့်သော စက်မှုထွန်းကားရေးကို မြှင့်တင်မည့်အစား ကိုလိုနီခေတ်စီးပွားရေးကို ပံ့ပိုးကူညီရန် အဓိက ဦးတည်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

၅။ စီးပွားရေး မှီခိုမှု။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်စဉ်ကာလက ပြင်ပဈေးကွက်များနှင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအပေါ် အလွန်အမင်း မှီခိုလာခဲ့သည်။ ဤမှီခိုအားထားမှုသည် နိုင်ငံ၏ စက်မှုကဏ္ဍကို အမှီအခိုကင်းစွာနှင့် ကိုယ်ပိုင်သတ်မှတ်ချက်များပေါ်တွင် ရပ်တည်နိုင်မှုကို ကန့်သတ်ထားပါသည်။ မြန်မာ့စက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းကို စေ့စေ့စပ်စပ် ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိနဲ့ စီစဉ်ရေးဆွဲထားသော စက်မှုဗျူဟာထက် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်၏ တောင်းဆိုမှုများကိုသာ မကြာခဏ တွန်းအားပေးခဲ့ပါသည်။

၆။ မညီမျှမှု၏ အမွေအနှစ်။ ကိုလိုနီနယ်ချဲ့စနစ်အတွင်း ကျင့်သုံးခဲ့သော စီးပွားရေးမူဝါဒများသည် ဓနဥစ္စာနှင့် ဝင်ငွေခွဲဝေမှုတွင် သိသာထင်ရှားသော ကွာဟချက်များ ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ အချို့သောဒေသများနှင့် လူမျိုးစုများသည် အခြားဒေသများထက် စက်မှုထွန်းကားရေး အစပျိုးမှုများမှ အကျိုးအမြတ်များ ပိုမိုရရှိခဲ့ကြပြီး စီးပွားရေးမညီမျှမှုများ ရေရှည်ဖြစ်ပေါ်မှုသည် တိုင်းပြည်ကို ဆက်လက်အကျိုးသက်ရောက်စေခဲ့ပါသည်။

ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်စဉ်ကာလက စက်မှုထွန်းကားမှုမှာ အကန့်အသတ်ရှိပြီး မကြာခဏဆိုသလို မြန်မာ့စီးပွားရေး ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးထက် ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးနှင့် နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံသူများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ကြောင်း သတိပြုရန် အရေးကြီးပါသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် မြန်မာနိုင်ငံသည် ပိုမိုကွဲပြားပြီး ရပ်တည်နိုင်သော စက်မှုအခြေခံတည်ဆောက်ရေး စိန်ခေါ်မှုကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ သို့သော်လည်း ဆယ်စုနှစ်များစွာပြည်တွင်းငြိမ်းချမ်းရေး၊ အချုပ်အခြာအာဏာတည်တံ့ရေးကို ကြိုးပမ်းမှုများနှင့် နိုင်ငံတကာအထီးကျန်မှု အပါအဝင် နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး နှင့် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အမျိုးမျိုးသော အကြောင်းရင်းများဖြင့် ကိုလိုနီခေတ်လွန်ကာလတွင် နိုင်ငံ၏ စက်မှုထွန်းကားရေး ကြိုးပမ်းမှုများကို ဆက်လက်ပံ့ပိုးခဲ့ပါသည်။

မြန်မာ့ပညာရေးစနစ်အပေါ် ကိုလိုနီစနစ်၏ သက်ရောက်မှုများ

ကိုလိုနီနယ်ချဲ့ဝါဒသည် ပညာရေးစနစ်၏ ကဏ္ဍအားလုံးအပေါ် သိသိသာသာ သက်ရောက်မှုရှိခဲ့ကာ ယနေ့မြန်မာနိုင်ငံ၏ ပညာရေးကို ဆက်လက်လွှမ်းမိုးနေပြီး ပုံစံအမျိုးမျိုးဖြင့် ပံ့ပိုးခဲ့ပါသည်။ ၁၈၂၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၄၈ ခုနှစ်အထိ ကြာမြင့်ခဲ့သော ဗြိတိသျှကိုလိုနီ အုပ်ချုပ်မှုအတွင်း ပညာရေးစနစ်သည် ကိုလိုနီခေတ် ဦးစားပေးမှုများနှင့်အညီ ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး မြန်မာနိုင်ငံရှိ TVET ကဏ္ဍ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးကဏ္ဍတို့သည်လည်း ပညာရေးစနစ်၏ အခြားကဏ္ဍများကဲ့သို့ပင် ကိုလိုနီခေတ်နှင့် ကိုလိုနီခေတ်လွန်ကာလများတွင် နောက်ဆက်တွဲစိန်ခေါ်မှုများအား သိသိသာသာ ကြုံတွေ့ခဲ့ရပါသည်။

၁။ အနောက်တိုင်းပညာရေးစနစ်နှင့် မိတ်ဆက်ခြင်း။ ဗြိတိသျှကိုလိုနီအုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံပညာရေးစနစ်အား အနောက်တိုင်းအသွင်ကူးပြောင်းရေး လုပ်ငန်းစဉ်တစ်ရပ်ကို လုပ်ဆောင်ခဲ့ပြီး အနောက်တိုင်းပုံစံပညာရေးကို မိတ်ဆက်ပေးခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်စာသည် ကျောင်းများ၊ ကောလိပ်များ၊ တက္ကသိုလ်များ၊ ပညာရေးအဖွဲ့အစည်းများတွင် သင်ကြားပို့ချသည့် ကြားခံဖြစ်လာပြီး အုပ်ချုပ်ရေးဘာသာစကားအဖြစ် မြှင့်တင်ခဲ့သည်။ ယင်းကြောင့် မိရိုးဖလာ ပညာရေးစနစ်နှင့် ဘာသာစကားများ ဝေးကွာသွားစေခဲ့ပြီး မြန်မာကျောင်းသားများအနေဖြင့် ဘာသာစကားအခက်အခဲများကြောင့် TVET ၊ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးတို့ကို လေ့လာလိုက်စားရန် အခွင့်အလမ်း နည်းပါးခဲ့ပါသည်။

၂။ သာသနာပြုလုပ်ငန်းများ၏ လွှမ်းမိုးမှု။ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးကာလအတွင်း ခရစ်ယာန်သာသနာပြုလုပ်ငန်းများသည် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာအပါအဝင် ပညာရေးစနစ်များကို ပုံဖော်ရာတွင် အဓိကအခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ သာသနာပြုအဖွဲ့အစည်းများသည် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝှမ်းတွင် ကျောင်းများနှင့် ကောလိပ်များကို တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ၎င်းတို့၏ သြဇာအာဏာသည် ဆေးနှင့် ပညာရေးကဲ့သို့သော နယ်ပယ်များအထိသို့ ပျံ့နှံ့သွားခဲ့ပါသည်။ မြန်မာကျောင်းသားအချို့သည် အဆိုပါကျောင်းများတွင် ပညာသင်ကြားခွင့်ရရှိခဲ့ကြပြီး ၎င်းက ခရစ်ယာန်ဘာသာပြန့်ပွားမှုနှင့် ပညာရေးစနစ်တွင် အနောက်တိုင်းယုံကြည်မှုများ လွှမ်းမိုးမှုကို ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။

၃။ အထက်တန်းစားပညာရေး။ ကိုလိုနီခေတ် ပညာရေးစနစ်သည် အထက်တန်းစားများနှင့် မြို့ပြနေပြည်သူများအတွက် အဓိကပံ့ပိုးပေးသည်။ ကိုလိုနီခေတ်ပညာရေးစနစ်သည် မြို့ပြဒေသများအပေါ် အဓိကအာရုံစိုက်ထားသောကြောင့် TVET အခွင့်အလမ်းများသည် မြို့ကြီးများနှင့် မြို့များတွင်သာ ပိုမိုလွယ်ကူစွာရရှိနိုင်ပါသည်။ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးကို သင်ကြားခွင့်ကိုလည်း မကြာခဏဆိုသလို ကန့်သတ်ထားပြီး မြို့ပြအထက်တန်းလွှာများအတွက်သာ အဆင့်မြင့်ပညာရေးကို ဆည်းပူးနိုင်ပါ သည်။ ဤသည်မှာ လူဦးရေအများစုဖြစ်သည့် အထူးသဖြင့် ကျေးလက်ဒေသများအား ပညာသင်ကြားခွင့်ကို ကန့်သတ်ထားခြင်းပင် ဖြစ်ပါသည်။

၄။ မြန်မာဘာသာစကား၊ ယဉ်ကျေးမှုများနှင့် ပေါင်းစပ်မှုမရှိခြင်း။ မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် မိရိုးဖလာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအတတ်ပညာများကို ကိုလိုနီပညာရေးစနစ်က ဘေးဖယ်ထားခဲ့ကာ အနောက်တိုင်းပညာရေးကို အလေးထားခြင်းသည် မြန်မာဘာသာစကားနှင့် ယဉ်ကျေးမှုကို ဘေးဖယ်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ပညာရေးစနစ်နှင့် ဒေသယဉ်ကျေးမှု ဓလေ့ထုံးတမ်းများအကြား အဆက်အသွယ်ပြတ်တောက်သွားစေပြီး ရိုးရာပညာရေးအလေ့အကျင့်များနှင့် အသိပညာစနစ်များ တန်ဖိုးကျသွားစေခဲ့ပါသည်။ မိရိုးဖလာကျွမ်းကျင်မှု၊ ရိုးရာအသိပညာနှင့် အလေ့အကျင့်များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်းအတွက် ရေရှည်အကျိုးဆက်များ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပါသည်။

၅။ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းအလေးပေးမှု။ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်စဉ်ကာလက မိတ်ဆက်ခဲ့သော သင်ရိုးညွှန်းတမ်းသည် ဗြိတိသျှတန်ဖိုးများနှင့် ဘာသာရပ်များဆီသို့ ဦးတည်ခဲ့ပါသည်။ TVET တွင် အသုံးပြုသည့် သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် လေ့ကျင့်ရေးပစ္စည်းများကို ကိုလိုနီခေတ်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ကိုလိုနီအကျိုးစီးပွားအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးသည့် စက်မှုလုပ်ငန်းများ၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ရေးဆွဲထားခဲ့သဖြင့် ဒေသတွင်းစီးပွားရေး၏ လိုအပ်ချက်များနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိခဲ့ပါ။ ဆေးပညာ၊ ဥပဒေနှင့် အင်ဂျင်နီယာစသည့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးနယ်ပယ်များ၏ သင်ရိုးညွှန်းတမ်းများကိုလည်း ဗြိတိသျှစံနှုန်းများနှင့် အလေ့အကျင့်များအတိုင်း ဖြစ်စေခဲ့ပါ သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ခေတ်မီတိုးတက်ရေးအတွက် အပြုသဘောဆောင်သော အပြောင်းအလဲအချို့ကို ယူဆောင်လာသော်လည်း ပညာရေးစနစ်သည် ကိုလိုနီခေတ်ဦးစားပေးမှုများဖြင့် ပုံဖော်ထားပြီး မြန်မာလူထု၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်းမျိုး မဟုတ်ဘဲ ပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်ရေး ထောက်ပံ့မှုများသည် နိုင်ငံ၏ကိုယ်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှုနှင့် စီးပွားရေးအခြေအနေတို့၏ သီးခြားလိုအပ် ချက်နှင့် မကိုက်ညီသည့် ဗြိတိသျှပုံစံများကိုသာ လိုက်နာခဲ့ပါသည်။

၆။ လူမျိုးစုနှင့် ကျားမ ခွဲခြားမှုများ။ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်စဉ်ကာလအတွင်း ပညာရေးတွင် ကျားမခွဲခြားမှုများ ထင်ရှားပေါ်လွင်ခဲ့ပြီး ယောက်ျားလေးများသည် မိန်းကလေးများထက် ပညာသင်ကြားခွင့် ပိုမိုရရှိကြကာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာသင်ကြားခွင့် ရရှိရေးတွင်လည်း ကိုလိုနီခေတ်မူဝါဒများသည် လူမျိုးရေးနှင့် ကျားမ ခွဲခြားမှုများ ပါဝင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် တိုင်းရင်းသားလူနည်းစုများနှင့် အမျိုးသမီးများသည် အဆိုပါအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းများ၌ လုပ်ကိုင်ရာတွင် နောက်ထပ်အတားအဆီးများနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပါသည်။ လွတ်လပ်ရေးရပြီး နှစ်အတော်ကြာသည်အထိ ပညာရေးအခွင့်အလမ်းများ၌ ဤခွဲခြားမှုများမှာ တည်ရှိနေခဲ့ပါသည်။

၇။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု၏ အမွေအနှစ်။ ကိုလိုနီခေတ်အုပ်ချုပ်ရေးသည် ပညာရေးအား ဗဟိုမှ ချုပ် ကိုင်ထားပြီး သင်ရိုးညွှန်းတမ်းနှင့် ပညာရေးမူဝါဒများကို ပုံဖော်ရန် အာဏာရှိပါသည်။ ယင်းဗဟိုချုပ်ကိုင်အုပ်ချုပ်ရေးသည် မြန်မာနိုင်ငံရှိ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းအဖွဲ့အစည်းများ၏ အုပ်ချုပ်မှုနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုအပေါ် သက်ရောက်မှုများရှိခဲ့ပြီး ဤနယ်ပယ်များရှိ ဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် လုပ်ငန်းစဉ်များအပေါ် များစွာလွှမ်းမိုးခဲ့သဖြင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု၏ အမွေအနှစ်သည် လွတ်လပ်သော မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပညာရေးဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေး နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချခြင်းတို့တွင် သက်ရောက်မှုများ ရှိခဲ့ပါသည်။

၈။ ကျွမ်းကျင်မှုကွာဟချက်များ။ ကိုလိုနီခေတ်အတွင်း TVET နှင့် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရပ်များကို အလေးပေးမှု မရှိခြင်းက နိုင်ငံအတွင်း ကျွမ်းကျင်မှုကွာဟချက်ကို ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။ မိရိုးဖလာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း ကျွမ်းကျင်မှု အများအပြား တန်ဖိုးပြတ်တောက်ခဲ့ပြီး စက်မှုလုပ်ငန်းနှင့် ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ကျွမ်းကျင်လုပ်သားများ ရှားပါးလာခဲ့သည်။

၉။ အခြေခံအဆောက်အအုံ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှု။ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်စဉ်အတွင်း ပညာရေးအခြေခံ အဆောက်အအုံနှင့် အခြားအထောက်အကူပြုအရာများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများသည် အကန့် အသတ်ဖြင့်သာ ရှိခဲ့ပါသည်။ ဆေးရုံများနှင့် အင်ဂျင်နီယာစီမံကိန်းများကဲ့သို့သော အခြေခံ အဆောက်အအုံများတွင် ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခဲ့ကြသော်လည်း ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံရေးရှည်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရေးထက် ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်မှု၏ အကျိုးစီးပွားကိုသာ ဆောင်ရွက်ပေးခဲ့ပါသည်။ ဤသို့ ပညာရေး ကဏ္ဍ၌ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနည်းပါးခြင်းသည် နိုင်ငံအတွင်း ခိုင်မာသောပညာရေးစနစ် ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက် ရေးကို အဟန့်အတား ဖြစ်စေခဲ့ပါသည်။

၁၀။ ကိုလိုနီခေတ် ဥပဒေများနှင့် တရားရေးစနစ်များ၏ အမွေအနှစ်။ တရားရေးဆိုင်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းလုပ်ငန်းသည် လွတ်လပ်ရေးရပြီးသည့်တိုင် ကိုလိုနီခေတ် ဥပဒေများနှင့် တရားရေးစနစ်များမှ တရားစီရင်ရေးဆိုင်ရာ ကျင့်ထုံးများနှင့် တရားစီရင်ရေးစနစ်ကို ဆက်လက် ပုံဖော်ခဲ့ကြပြီး ကြီးကြီးမားမားလွှမ်းမိုးထားခဲ့သည်။ တရားရေးဆိုင်ရာ အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း လုပ်ငန်းသည် ကိုလိုနီခေတ်အမွေဖြစ်သော ဥပဒေပုံစံများ၊ ကျင့်ထုံးများနှင့် လုံးထွေးနေခဲ့ပါသည်။

၁၁။ ပညာရေး မညီမျှမှု၏ အမွေအနှစ်။ ကိုလိုနီခေတ်ပညာရေးစနစ်သည် ပညာရေး အခွင့် အလမ်းများနှင့် ရလဒ်များ ကွာဟမှုကို ဖြစ်ပေါ်စေပြီး မြို့ပြနေလူတန်းစားများသည် အနောက် တိုင်းပုံစံပညာရေးကို လက်ခံရရှိကြကာ ကျေးလက်နေပြည်သူများသည် အရည်အသွေးပြည့်မီ သော ပညာရေးကို လက်လှမ်းမီရန် ကန့်သတ်ထားပါသည်။ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်မှုအတွင်း ပိုမို ဆိုးရွားလာခဲ့သည့် ပညာရေးဆိုင်ရာ မညီမျှမှုများသည် TVET ကဏ္ဍကိုလည်း ထိခိုက်ခဲ့ပြီး လူမှု စီးပွားနှင့် ပထဝီဝင် မညီမျှမှုများ ဆက်လက်ရှိနေသဖြင့် အရည်အသွေးပြည့် အသက်မွေးဝမ်း ကျောင်းပညာရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများကိုလည်း ကန့်သတ်ထားပါသည်။ ဤကွာဟချက် များသည် မြန်မာ့ပညာရေးစနစ်တွင် စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်အဖြစ် ဆက်လက်တည်ရှိနေပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံသည် ၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ကိုယ်ပိုင်ယဉ်ကျေးမှုနှင့် အမျိုးသားရေးလက္ခဏာကို ထင်ဟပ်စေရန် ပညာရေးစနစ်ကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေး ဆောင်ရွက် ရာ၌ နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုများ၊ လူမျိုးရေးပဋိပက္ခများနှင့် စီးပွားရေးဆိုင်ရာ စိန်ခေါ်မှုများသည် အခြေခံပညာရေး၊ TVET ၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းဆိုင်ရာစနစ်များအား ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်၊ အခွင့်အလမ်းများကို ခေတ်မီစေရန်နှင့် ချဲ့ထွင်ရန် ကြိုးပမ်းမှုများတွင် စိန်ခေါ်မှုများစွာကို ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသည်။ သို့သော်လည်း မကြာသေးမီနှစ်များအတွင်း KG +9 TVET ပရိုဂရမ်များကို ပြန်လည်မွမ်းမံပြင်ဆင်ရန်၊ အခြေခံအဆောက်အအုံများ မြှင့်တင်ရန်နှင့် တိုးတက်ပြောင်းလဲ နေသော အလုပ်အကိုင်ဈေးကွက်၏ လိုအပ်ချက်များနှင့်အညီ လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုများကို ချိန်ညှိ ရန် အစပျိုးမှုများသည် အမှန်လိုအပ်ချက်အား ဖြည့်ဆည်းပေးခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ရန်ကုန်စက်မှုတက္ကသိုလ်အား နိုင်ငံတော်သမ္မတကြီး ဦးဝင်းမောင် မှ အုတ်မြစ်ချပေးနေစဉ်

မြန်မာနိုင်ငံရှိ ပညာရေးစနစ်အပေါ် ကိုလိုနီစနစ် ၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများဖြစ်သည့် သမိုင်းတစ်လျှောက်ခွဲခြားမှုများကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရန်၊ ပညာရေးကို ဒေသလိုအပ်ချက်များနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်ရန်၊ မိခင်ဘာသာစကားပညာရေးကို မြှင့်တင်ရန်၊ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းလုပ်ငန်းတွင် မတူကွဲပြားမှုနှင့် အားလုံးပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ပေးရန်၊ ရိုးရာအတတ်ပညာများကို ခေတ်မီအသက်မွေးဝမ်းကျောင်းသင်တန်းများနှင့်အတူ ပေါင်းစည်းကာ လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲနေသော စီးပွားရေးနှင့်လူ့အဖွဲ့အစည်း၏ လိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းပေးရန် အရေးကြီးပါသည်။ ကိုလိုနီခေတ်လွန်ကာလတွင် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပညာရေးကို အမျိုးသား ဦးစားပေးမှုများနှင့် ချိန်ညှိကာ အဆိုပါနယ်ပယ်များသို့ ဝင်ရောက်နိုင်မှုကို တိုးချဲ့ရန် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း နိုင်ငံရေးမတည်ငြိမ်မှုများ၊ စီးပွားရေးစိန်ခေါ်မှုများနှင့် မြန်မာ့သမိုင်းတွင် အမျိုးမျိုးသော နိုင်ငံတကာအသိုက်အဝန်းမှ အထီးကျန်နေခြင်းတို့သည် ယင်းကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုအတွက် အတားအဆီးများ ရှိနေပါသည်။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ပညာရေးကဏ္ဍကို ပြုပြင်ပြောင်းလဲရန်နှင့် ချဲ့ထွင်ရန် ကြိုးပမ်းမှုတွင် ကိုလိုနီစနစ်၏ အမွေအနှစ်များနှင့် လုံးထွေးနေပြီး ကိုလိုနီစနစ်၏ သက်ရောက်မှုများသည် မြန်မာနိုင်ငံပညာရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဆိုင်ရာ ဆွေးနွေးမှုများတွင် အချက်တစ်ချက် ဖြစ်ပါသည်။

မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် ကိုလိုနီစနစ်၏ သက်ရောက်မှုများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရာတွင် အထက်ပါအတိုင်း ရင်နှင့်ဖွယ်ရာ တွေ့ရှိရမည် ဖြစ်ပါသည်။ မိမိသည် သမိုင်းပညာရှင် တစ်ဦး မဟုတ်သော်လည်း ဖြစ်စဉ်ဖြစ်ရပ်များကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရာတွင် ယနေ့ဖြစ်ရပ်များသည်

ကိုလိုနီ၏ အမွေဆိုးများဖြစ်ကြောင်း ထင်ရှားစွာ သိမြင်လာရပါသည်။ သို့ပါ၍ ပါတော်မူနေ့ကို သံဝေဂတရား ရယူမှု မဟုတ်ဘဲ လွတ်လပ်ရေးနှင့် အချုပ်အခြာအာဏာ ထပ်မံဆိုးရွုံးရေး အတွက် တိုင်းရင်းသားပြည်သူတစ်ရပ်လုံး ညီညွတ်စွာဖြင့် လွတ်လပ်ရေး ထပ်မံဆိုးရွုံးစေရေး အတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ကြပါလို့ တိုက်တွန်းရေးသားလိုက်ရပါသည်။